

anyag, s az alatta húzódó barnás, néhol törmelékes rétegeket is csak részben vizsgálhattuk, az utóbbiak felszínéről származó néhány mázas, címerpajzsos illetve baziliskusszal díszített kályhacsempe-töredék már eddig is azt valószínűsíti, hogy a várban állt Zsigmond-kori kályhák elbontását követően kerülhetett sor az előzőekben említett tereprendezésre, s így logikusan a nagy Ny-i palotabővítmény megépítésére is.

Az újkori falkiszedések miatt azt azonban már nem tudtuk megállapítani, hogy az erős ívvel forduló Ny-i várfal belső oldalához támaszkodó, két közel azonos hosszúságú és szélességű, egymással párhuzamos K-Ny-i „falnyelv” – melyeket egy befelé nyitott „torony” vagy toronyszerű építmény alapozásaiként tudunk csak elképzelni – még a sárga homokkőves feltöltés előtt, vagy annak idehordása kapcsán épült-e meg, habarcsanyaguk mindenesetre élesen elütött a várfalétól.

Kutatásunk kiterjedt a palotaépület K-i oldalára is, az itt nyitott szelvényben azonban csak azt tudtuk igazolni, hogy a délkeleti sarok közelében található ferde támpillér az épülettel egyidős – talán egy feljárólépcső támasztását szolgálta. A tőle É-ra, mélyebb szinten talált téglapadló értelmezése nem könnyű, mindenesetre változatos szintviszonyokra utal ezen a részen. Feltehető, hogy esetleges folytatását az a nagy beásás tette tönkretette, amely minden bizonnyal Valkó Arisztid e részen végzett korai kutatásaival hozható kapcsolatba.

Míg a várfalakkal övezett területen a középső bronzkori Vátya-kultúrához köthető rétegeket és jelenségeket ugyancsak nem vizsgálhattuk behatóan, a vár kútjától délre – már részben a várfal vonalán túl, gyakorlatilag a hegyoldalban – feltárhattunk egy jelentősebb méretű, alsó részén tapasztott és igen figyelemreméltó leletanyagot tartalmazó őskori gödröt.

Munkatársak: Bereczki Sándor, Györffy Zalán, László Keve régészek (Marosvásárhely); Gál Viktor, Bakonyi Regina, Koller Beáta, Koncz István, Sugár József, Zulauf Gyöngyi, Bajkai Rozália, Baráth Kármén, Miletics Edina és Szabó Tünde régészhallgatók.

FELD ISTVÁN – VICZE MAGDOLNA

356. Sopron, Balf határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, LT, Ró, Kk
Leletbeszolgáltatás után 2005. május 22-én helyszíni szemlét végeztünk lelőhelyek kiterjedésének meghatározása céljából. Az egyik lelőhelyet már Bella Lajos említi: a falu É-i részén, a római úttól K-re levő szőlőkben sok La Tène, Hallstatt és római lelet található. A szemle során közelebről meg nem határozható őskori, ezenkívül kelta, római és késő középkori leletanyagot találtunk az ásványvíz-palackozótól közvetlenül É-ra levő területen. A felszín sok természetes keletkezésű nyersvasércdarab borította (Balf-Ránis). A szőlők területét egy K-Ny-i irányú árok vonaláig jártuk be, de még ezen túl is folytatódhat.

Balf, Rövid templomföldek: A lelőhely a Fertő utca folytatásában futó dűlőút két ága által közrefogott szán-

tott területen található, pontos kiterjedése nem tisztázott, mivel művelés alatt nem álló területek veszik körbe. Itt római edénytöredékek kerültek elő. Balassa Krisztina hívta fel a figyelmet arra, hogy a Sopron-Balf közötti út K-i oldalán, az erdő É-i részén, a hétvégi kertek és az erdő határán, az út szélén egy halom látszódik, egyik oldalát már elkezdték bányászni. A halom bejárására nem került sor, de mindenképpen mesterséges eredetűnek tűnik (Sopron-Potzmann-Kogel). A szemle során felkerestük még az 1970-es évek belterületi leletmentéseinek helyszínét. A községben ugyanitt megváltoztatták a házszámot, így szükségessé vált módosítani a lelőhely elnevezését is (a Fő u. 101. ma 93. sz., a Fő u. 118. pedig ma a 61. sz. alá esik).

Hochmuth-dűlő: A régészeti leltárkönyvben Hallstatt kori edények lelőhelyeként van említve, elmondások szerint az ásványvíz-palackozótól D-re, a mai Nemzeti Park területén, a Fertő út folytatásában levő dűlőútig terjedt ki. A 20. sz. eleji térképek viszont a mai Gyógyfürdőtől ÉNy-ra eső területen ábrázolják. Ha ez utóbbi az igaz, akkor valószínűleg a Fürdő területén megtalált késő bronzkori-kora vaskori településnyomokhoz (Gömöri János ásatása, 1971) vagy az ettől É-ra fekvő, ma a Fő u. 61. sz. környékére tehető ugyanilyen korú temető lelőhelyéhez tartoznak ezek a leletek.

Munkatárs: Balassa Krisztina.

NÉMETH PATRÍCIA

357. Sopron, Rákóczi utca 33–35.

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kk

A 2005. június 8. és július 24. között végzett régészeti felügyelet során találtunk középkori településnyomokat, majd elvégeztük a megelőző feltárást. Az átvizsgált terület 40×25 m nagyságú, az objektumok zömmel az utcafronti 25×25 m-es területen kerültek elő. 131 különböző nagyságú objektumot tártunk fel, ezek között ház és cölöplyuk is található.

Szórványként néhány római kori kerámiatöredék előkerült ugyan, római kori objektumot azonban nem találtunk. A legkorábbi két szabadtéri sütőkemence maradványa volt az Árpád-korból. Edénycserepek főleg a kemencék tapasztásából kerültek elő. Néhány jelentéktelen kis objektumban találtunk még Árpád-kori cserepeket, köztük cserépbogrács peremtöredékét is.

A két legfigyelemreméltóbb objektum a 36. és 18. sz. ház a 15. századból. Előbbi kb. 10 m hosszú volt, három helyiséget lehetett elkülöníteni benne a cölöplyukak alapján. Leégett romjaiban a bezuhant, elszenesedett fagerendák jól mutatták mind a ház széleit, mind osztását. Keleti széle pontosan nem volt behatárolható, ide egy nem sokkal későbbi, még középkori kőfal épült, mellette pedig egy újkori pince semmisítette meg a maradványokat. Az épületben kisméretű fahordó elszenesedett maradványait, egy összetört állapotú piros cserép vizeskancsót és nagy mennyiségű többé-kevésbé összetartozó kerámiatöredéket találtunk, az épület szerke-

zetéhez tartozó vasszögekkel és egyéb vastárgyakkal. A hordómaradványt földdel együtt kiemeltük, konzerválása folyamatban van. A ház zömmel átégett agyag padlószintje két helyen süllyedt meg jelentősen, ezeken a helyeken korábbi gödröket bontottunk ki, amelyekben szintén gazdag kerámia- és vasanyag került elő, köztük egy vasbárd. A 18. sz. objektum tárolóhelyiség lehetett, szélét helyenként pirosra égett vastag agyagréteg mutatta, ez azonban nem volt végig követhető. Két nagyobb gödröt lehetett elkülöníteni benne. Az omladékból szép paticanyag került elő, vesszőfonatok, karók nyomaival, néhány darab teljes vastagságában megmaradt az elsimított külső felülettel együtt. Itt is találtunk elszenesedett gerendákat és néhány téglatöredéket is.

Az objektumok nagy részét képezik a különböző célból ásott gödrök és a cölöplyukak. Utóbbiak egy része követhető az épületekhez, más részük sajnos nem értelmezhető. A területen kőépületek alapjai is voltak, ezek egy része még a középkorból származik, agyagba rakott kőfalak. A 36. sz. gerendavázis épület területéhez igazodik egy későbbi kőépület, ennek döngölt agyag padlószintjét is megtaláltuk, így tehát jól követhető az építési technika változása, fejlődése. Két kutat is részben feltártunk. Építésük idejére nem kaptunk adatot, építési törmelék került csak elő belőlük, hosszú időn keresztül folyamatosan használatban lehettek.

A feltárt terület a város Hosszúsornak nevezett részére esik, amiről az első írásos adat 1522-ből származik. Ezzel a feltárással kiderült, hogy ennél jóval korábban már lakott volt, sőt a telekkiosztások nagyjából a mai helyzetnek feleltek meg már a 15. sz. folyamán. A házak annak idején is az utcafronton helyezkedtek el, D felé valószínűleg kertek lehettek – mint ma is – egészen a Rák-patakig, ami a mai Deák tér alatt folyik. A D-re eső területeken ugyanis nem találtunk régészeti jelenségeket. Az Árpád-kori leletek ugyan szórványosak és lakóépületet nem találtunk, de mindenképpen lakottnak mondható ebben az időszakban a városnak ez a része is.

GABRIELI GABRIELLA

358. Sorkikápolna határa

(Vas megye) Ó, LT, Kk

2005. szeptember 6-án régészeti terepbejárást végeztünk. A bejárt területeken három nagyobb régészeti lelőhelyet sikerült lokalizálnunk. A falu belterületén (Hrsz.: 178, 179/1–2, 180) egy nagyobb egybefüggő szántón több középkori telepnyomra utaló leletet találtunk. Ehhez kapcsolódóan, attól D-re néhány szíjparcellán késő középkori kerámiát gyűjtöttünk. A Külső-telek nevű határrészben a falutól É-ra, a mostani temető K-i oldalán, a Kis-Sorok-pataktól É-ra hatalmas kelta telepnyomot lokalizáltunk. A kelta leletek mellett néhány jellegtelen őskori és középkori kerámiát is összeszedtünk.

Munkatársak: Kiss Krisztina, Mátyus Magdolna és Szilasi Attila Botond.

ILON GÁBOR

359. Sormás, Mántai-dűlő

(Zala megye) U, R, LT

A részletes tanulmányt lásd a kötet 33. oldalán!

STRAUB PÉTER

360. Sorokpolány határa

(Vas megye) Ó, Kk

2005. szeptember 6-án régészeti terepbejárást végeztünk. A falutól D-re, egy nagyobb szántott területen több kerámiát és pattintott kőeszközt találtunk különböző korokból – az őskor mellett középkori és késő középkori telepnyomokat is találtunk. A lelőhely a Sorok-pataktól D-re egy nagyobb dombos plató déli lejtőjén helyezkedik el a 200-as szintvonallal jelzett magasságon.

Munkatársak: Kiss Krisztina, Mátyus Magdolna és Szilasi Attila Botond.

ILON GÁBOR

361. Szada, Dózsa György út

(Pest megye) B

Régészeti hatástanulmány készítésével kapcsolatban 2005. június 10-én terepbejárást végeztem a helyszínen. A község belterületének ÉNy-i szélén, a főúttól (Dózsa György úttól) D-re, egy kis patak É-i oldala mellett húzódó dombon 16 800 m² nagyságú területen 14 építési telket alakítanak ki. A beépítendő terület ÉNy-i szélénél a késő bronzkori urnamezős kultúrához tartozó edénytöredékeket (pl.: turbántekercses peremet) találtam az egyik kertben. A leletek a Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

KÓVÁRI KLÁRA

362. Szarvas, Egyházföld

(Békés megye) Ó, A

2005 júliusában földmunkák során embercsontok kerültek elő. A munkát leállították, majd a Békés Megyei Múzeumok Igazgatósága néhány napon belül régészeti feltárást kezdett. A korábbi topográfiai terepbejárások során a Szarvasról Mezőberénybe vezető műút É-i oldalán regisztrált Egyházföld nevű (8/66 sz.) lelőhely kiterjedését módosítva, a műút déli oldalán elhelyezkedő területet is ezen lelőhely részeként azonosítottuk.

Az ásatás során 21 késő avar kori sírt és egy őskori temetkezés részletét tártuk fel. A temető kiterjedését K-i és É-i irányban sikerült meghatározni, D-i és Ny-i irányban beépített területek határolták. A feltárt lelőhelyszakaszon a sírok szabályos sorokba rendeződve helyezkedtek el, közelítőleg É–D tájolással. A temetőrészletben három fülkesírt tártunk fel, amelyek közül kettőt kiraboltak. A kirabolt fülkesírok lejtős aknájában a fülke bejáratánál 1-1 nagyméretű agyagfazék állt, az embercsontok és a további mellékletek viszont megbolygatva, eredeti helyzetükből kimozdítva feküdtek a fül-